

RÉGI MAGYAR DRÁMAI EMLÉKEK XVIII. SZÁZAD

4/2.

SOROZATSZERKESZTŐ

KILIÁN ISTVÁN, PINTÉR MÁRTA ZSUZSANNA
ÉS VARGA IMRE

A sorozat korábbi kötetei

1. PROTESTÁNS ISKOLADRÁMÁK

Sajtó alá rendezte Varga Imre

Első kötet 816 oldal

Második kötet 817–1539. oldal, 19 fényképmelléklet

Kötve együtt 613 Ft

2. MINORITA ISKOLADRÁMÁK

Sajtó alá rendezte Kilián István

960 oldal, kötve 338 Ft

3. PÁLOS ISKOLADRÁMÁK, KIRÁLYI TANINTÉZMÉNYEK, KATOLIKUS PAPNEVELDÉK SZÍNJÁTÉKAI

Sajtó alá rendezte Varga Imre

612 oldal, kötve 260 Ft

4. JEZSUITA ISKOLADRÁMÁK (ISMERT SZERZŐK)

Sajtó alá rendezte Alszeghy Zsoltné –

Czibula Katalin – Varga Imre

1. kötet 992 oldal, kötve 890 Ft

KÉSZÜLT A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
IRODALOMTUDOMÁNYI INTÉZETÉBEN

JEZSUITA ISKOLADRÁMÁK

(ISMERETLEN SZERZŐK)

PROGRAMOK, SZÍNLAPOK

SAJTÓ ALÁ RENDEZTE

ALSZEGHY ZSOLTNÉ — BERECH ÁGNES —

KERESZTES ATTILA — KISS KATALIN —

KNAPP ÉVA — VARGA IMRE

SZERKESZTETTE

VARGA IMRE

AKADÉMIAI KIADÓ — ARGUMENTUM KIADÓ
BUDAPEST, 1995

JOANNES CANTACUSENUS

Nagyszombat, 1766

JOANNES CANTACUSENUS.

Acta

A Perillustri, Nobili, ac Ingenua Juventute, in Cardinalitio Archi-Episcopali Societatatis Jesu Gymnasio, dum de re litteraria bene meritorum nomina publice praelegeruntur.

Anno M. DCC. LXVI. 8. Septembris.

Personae Agentes.

JOANNES CANTACUSENUS, Carolus de John Rhet.

MAHTAEUS, ejus Filius pataernae ambitionis haeres, Franciscus Grossinger Poët.

ASANES ANDRONICUS, hujus Avunculus, Mathaeo addictus, Stephanus Mihálfi Poët.

PHACEOLATUS, Cantacuzeni studiosus, Josephus Grossinger, Rhet.

JOANNES PALAEOLOGUS, Joannes Bapt. Goldbrunner de Wartenperg Honorar.

ORCHANES, Princeps Turcarum, Stephanus Csonka Rhet.

SOLIMANNUS, ejus Filius a Cantacuzeno alienus, Antonius de John Synt.

FRANCISCUS CATELUSIUS, Genuensis, Josephus Straller Poët.

PETRUS MELISONIUS, rei nauticae Praefectus, Georgius Országh Princ.

A' Játéknak foglalattya.

Cantacusenius János noha természetének ékes ajándékira nézve még az ellenségeitől-is alkalmasnak lenni ítéltetett, ki a' veszélyre dülő Napkeleti Birodalmat helyre álléthatná, a' bal szerentsének nevezetes játéka lőn még-is, mivel az országlás után veszett kívánságátul meg-szédülvén, Török birodalom-
 5 nak Európára valo ki-terjesztésére utat nyitott, azzal sem gondolván, hogy ő miatt a' Kereszténység szomszéd nemzeteknek, de kivált a' Magyar Hazánknek ez után következett majd végső romlásával szörnyű vér-ontásokba keveredett. Ő Palaeologus Jánosnak Birodalom örökösének Tutora rendeltetett: ezzel az alkalmatossággal arra gerjedett, hogy a' Birodalom Koronáját magának, és
 10 nemzetségének tulajdoná tehesse; azt ugyan a' pártos társainak, és az Asiából segítségre hivatott, 's ez után mint eddig ki-nem üzetett Töröknek fegyverével magának-is koporította. De nem sok ideig gyönyörködhetett benne, mert a' Palaeologus János Cantacuzenusnak Vője idővel erősödvén, főképpen a' Cata-

lusius Ferentznek Genuai hatalmas Nemesnek segítségével Bizantiom városban hirtelen el-nyomatott Cantacuseniusnak helyében mint Tsászár állittatik. E' szerentsétlen esete után világ hitetlenségét meg-utálván, és Joasafus neve alatt Szerzetes életre magát fel-áldozván Baráttá lett.

P. Borjás Kéri Napkeleti Tsászárokról irtt Történet-Könyveiben.

A MŰ ADATAI

A BEKK Min. A. 13. jelzetű nyomtatvány latin, magyar, német nyelven tartalmazza a szöveget. A latin *Argumentum* és *A' Játéknak foglalattya* közt olvashatjuk a kiadásunkban is közölt szerepeket és szereplőket. A latin után magyar nyelven annak nagyon csekély mértékben eltérő fordítása olvasható. Ezt követi a német, mely után a jezsuita jelmondat betűrövidítését találjuk: O. A. M. D. G. = Omnia Ad Majorem Dei Gloriam.

SZERZŐ

A nyomtatvány sem a szerzőről, sem a színrevivőről nem tájékoztat.

FORRÁS

Az ismeretlen szerző a jezsuita Kéri Ferenc történeti munkájára (*Epitome Historiae Byzantinae seu Imperatorum Orientis ...* Tyrnaviae, 1738–1742; a 9 kötetes munka második kiadásban ugyanott 1744-ben is napvilágot látott) hivatkozik forrásként. Cantacusenius János 1347–1355 közt volt bizánci császár.

ELŐADÁS

A címlapon az „in Cardinalitio Archi-Episcopali Societatis Jesu Gymnasio” rész Nagyszombatra utal. TAKÁCS az előadás színhelyét Komáromba helyezi (vö. a 124. lappal!), a címlapnak megfelelőleg 1766. szeptember 8-ára. STAUDNÁL az adat nem szerepel.

SZÖVEGKRITIKAI MEGJEGYZÉSEK

Híven közöljük a nyomtatvány szövegét, de a mellékjeles ő, ű magánhangzókat a mai helyesírási gyakorlatnak megfelelőleg írjuk át.